

Rambøll Att. Michael Eilersen
Molslinjen A/S att. Steffen Maagaard Jensen

26. september 2022

Dispensation til indgreb i beskyttet natur

Odsherred Kommune har modtaget jeres ansøgning af 11. juli 2022 om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at udvide Oddenvej ind over beskyttet overdrev og hede, samt til at rydde en mindre del af et beskyttet overdrev for opvækst af træer og buske. Projektet omfatter dele af matriklerne 16bf, 16d, 16p, 17c og 17l Yderby By, Odden. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Kommunens dispensation er nødvendig, da projektet berører et naturområde, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 (Jf. lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021).

Afgørelse

Odsherred Kommune giver jer hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at inddrage cirka 3.000 m² beskyttet hede og overdrev til udvidelse af vej på matriklerne 16bf, 16e og 17l Yderby By, Odden. Dispensationen gives i henhold til loven § 65, stk. 2. Vilkår for dispensationen fremgår af næste afsnit.

Der er en klagefrist på 4 uger fra modtagelsen af dette brev, og dispensationen træder først i kraft, når klagefristen er udløbet. Se bilag 3, hvis du ønsker at klage over denne afgørelse.

Hvis der bliver klaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet over afgørelsen, skal nævnet tage stilling i sagen, før dispensationen kan udnyttes, jf. § 87 i naturbeskyttelsesloven.

Dispensationen vedrører kun forholdet til de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelseslovens kapitel 2. Andre nødvendige tilladelser skal søges hos de relevante myndigheder.

Dispensationen falder bort, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra datoen på dette brev, jf. § 66, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven.

Vilkår for dispensationen

1. Der ryddes 4000 m² af det tilgroede overdrev og derudover mindst 9.000 m² af det tilgroede areal i tilknytning til det beskyttede naturområde, som angivet på kortet i bilag 1. Af hensyn til markfirben, rålam, jordrugende fugle og harer må arbejdet kun foretages i perioden 1. november til 31. marts¹.
2. På mindst 6.000 m² af det ryddede areal, som i bilag 1 er benævnt erstatningsbiotop, skal der indrettes erstatningslevesteder for markfirben som beskrevet i ansøgningen. Levestederne anlægges under opsyn af en specialist i tiltag for markfirben.
3. Alt vedmateriale fra rydningen af de tilgroede dele fjernes fra området, dog kan enkelte stammer evt. efterlades som skjul for markfirben.
4. De ryddede arealer benævnt "erstatningsbiotop" på kortet i bilag 1 dybdepløjes, så sand, grus og sten kommer op til overfladen, og den mere næringsrige jord, som er dannet i den periode, området har været tilgroet, vendes ned i en dybde, hvor næringen er mindre tilgængelig for planterne. Alternativt skal 10-15 cm af topjorden på de ryddede arealer skræbes af, bortkøres og erstattes af et lag sand, vasket grus og ral.
5. I de dele af den eksisterende rabat og vejgrøft, hvor vegetationen består af hede- og overdrevsarter, som fx Hedelyng og Håret Høgeurt, skrælles vegetationslaget af og sættes til side. Omfanget kan være i størrelsesordenen 1-2 m² tørv/5 m rabat/grøft. Al Hedelyng i det påvirkede område og partier med naturligt lavtvoksende vegetation medtages. Områderne, der skrælles af, udvælges af en konsulent med specialistviden om markfirben eller i samråd med Odsherred Kommune. Disse vegetationstørv bruges til hurtigt at etablere egnede levesteder for markfirben på siderne af den nye grønne og på erstatningsarealet. Tiltaget vil også sikre, at erstatningsarealerne hurtigere opnår karakter af hede og overdrev.
6. På indersiden af den nye grønne ryddes større vedplanter i et bælte på 5 m med det formål, at sikre solindfald fra øst (i den nordligste del fra syd) på grøften. Materiale fra rydningen fjernes fra arealet.
7. Det samlede ryddede areal plejes ved genrydning af større vedplanter 5 og 12 år efter etableringen. Større vedplanter er træer og buske med en højde på > 1 m. Rydningen skal ske i perioden 1. november til 31. marts.
8. I skal underrette kommunen på mail natur@odsherred.dk eller tlf. 59 66 60 05 senest en måned efter, at I har afsluttet arbejdet.

Kommunen vil føre tilsyn med projekter når det er afsluttet.

Forhold til andre myndigheder

Hvis der bliver fundet arkæologisk materiale (stensamlinger, mørk jord, knoglerester eller potteskår eller lignende) ved bygge- eller anlægsarbejdet, skal arbejdet standses med det samme. Fundet skal straks anmeldes til Museum Vestsjælland på tlf. 25 52 83 83.

Hvis der under anlægsarbejder konstateres en forurening af jorden, skal kommunen underrettes på vand@odsherred.dk. Er der tale om en akut eller større forurening, skal kommunen kontaktes på

¹ I henhold til Bekendtgørelse nr. 1236 af 24. november 2017 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur

tlf. 59 66 66 66. Konstateres akut eller større forurening uden for telefonens åbningstid, skal underretning ske til beredskabets vagtcentral på tlf. 44 22 71 12.

Vurdering

Kommunen har i sin behandling af sagen lagt vægt på at,

- der ikke er andre muligheder for at forlægge grøften, når vejen udvides
- det vurderes muligt at genoprette beskyttet hede og overdrev på nu tilgroede arealer
- projektet ikke vil kunne påvirke internationale naturbeskyttelsesområder negativt
- at vi vurderer, at de planlagte afværgeforanstaltninger vil kunne opretholde områdets vedvarende økologiske funktionalitet for markfirben og dermed artens bestand i området

Kommunen meddeler på denne baggrund dispensation til ansøgte. Du kan finde en uddybende redegørelse for afgørelsen i bilag 2.

Annoncering

Afgørelsen er annonceret på Odsherred Kommunes hjemmeside:

<http://www.odsherred.dk/kommuneinformationer/afgoerelser>

Sagens videre forløb

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte naturteamet på tlf. 59 66 60 05 eller mail natur@odsherred.dk. Du får kun besked herfra, hvis der modtages en klage over afgørelsen.

Venlig hilsen

Jan Fischer Rasmussen
Natursagsbehandler

Kopi sendt til:

- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Naturstyrelsen Midtjylland, msj@nst.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk
- Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk; kreds14@friluftsradet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk; dnodsherred-sager@dn.dk; nora@tams.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk; odsherred@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk; lbt@sportsfiskerforbundet.dk; nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk
- Danmarks Kulturarvs Forening, post@kulturarvsforening.dk
- Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget, nbu@botaniskforening.dk

9.000 m² ryddes og dybdepløjes eller afskræbes, på 6.000 m² af disse etableres tiltag for markfirben

16bf 16d 17c 17

Beskyttet natur
Hede
Overdrev
Strandeng
Sø

Matrikler
Matrikelgrænse
Tiltag

Ertætningsareal
Tilgroet overdrev ryddes
5 m bredt spor langs ny greft ryddes

Bilag 2. Redegørelse

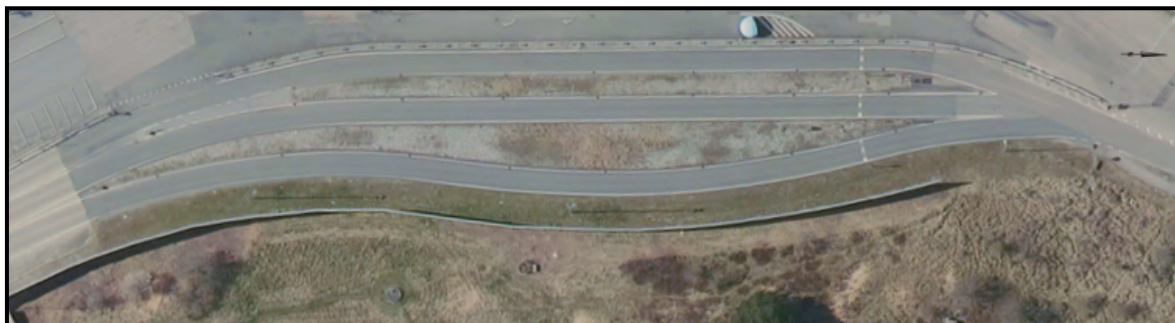
I har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at udvide Oddenvej ind over beskyttet overdrev og hede, samt til at rydde en mindre del af et beskyttet overdrev for opvækst af træer og buske.

Kommunens dispensation er nødvendig, fordi ansøgningen berører et område, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 jf. lovens § 65, stk. 2.

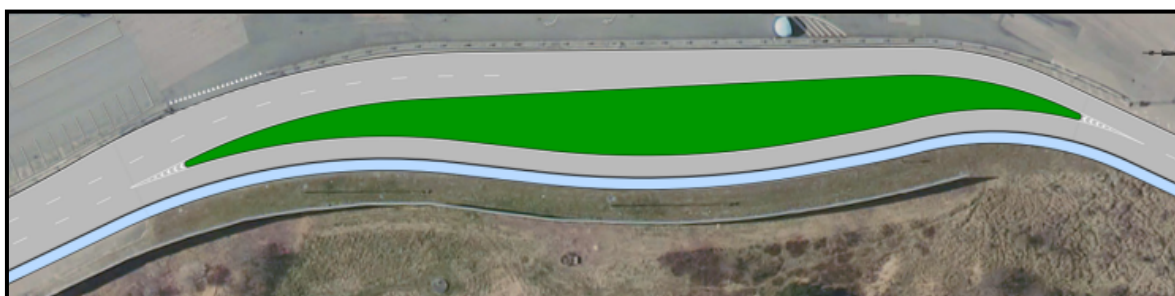
Projektet - rationale og beskrivelse

Begrundelsen for projektet er et ønske om at kunne tømme og fylde færgen hurtigere og at forbedre trafikssikkerheden for cyklister, der skal fra færgen.

I projektbeskrivelsen hedder det: *"I dag foregår udkørslen i tre spor, hvert med et tilhørende signalanlæg, der skiftevis lukker bilister ud på Oddenvej. Oddenvej har i dag ét spor i hver retning. De eksisterende udkørselsforhold fra havneområdet fremgår af figur 2. Disse forhold giver anledning til udfordringer med tilbagemstuvning på havneområdet. De største udfordringer med tilbagemstuvning opleves i forbindelse med højtider, påske, industriferier etc. Et andet problem ved den eksisterende situation er, at cyklister fra færgen kan blive klemt af den udkørende trafik i det højre spor".*

Figur 2 i projektbeskrivelsen - eksisterende forhold ved udkørselsområdet

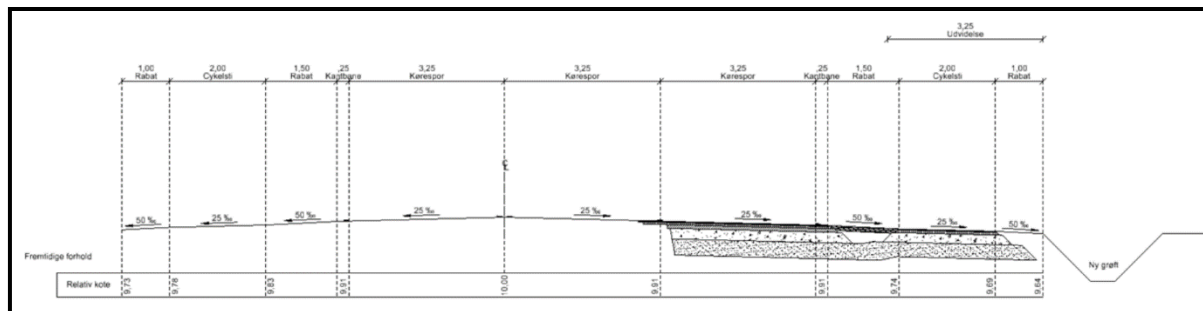

Figur 3 i projektbeskrivelsen, som viser de fremtidige forhold ved udkørselsområdet efter projektets udførelse

Udover ændringerne i udkørselsområdet *"udvides Oddenvej med et ca. 650 meter langt ekstra spor frem mod krydset ved Gribenvej, hvor de to spor flettes sammen til et spor. Som løsning på problemet med cyklisterne etableres der en cykelsti fra udkørslen af færgen og tilsluttes den eksisterende cykelsti langs Oddenvej".*

Og:

”Oddenvej er i dag 7 meter bred, med to kørespor á 3,5 meter inkl. kantbane. Langs vejen løber en rabat på 1,5 meter mellem kørebanen og cykelstien. Cykelstien er 2 meter bred. I forbindelse med udvidelsen af Oddenvej sideflyttes den eksisterende rabatten, cykelsti og grøft”.

Tværsnit af vejareal, cykelsti og grøft - fremtidige forhold hvis projektet realiseres (fra ansøgningen)

Landzone

Projektområdet og området, hvor der etableres erstatningsarealer og afværgeforanstaltninger, er beliggende i landzone.

Beskyttelsesområde

Projektet sker i et område, der i kommuneplanen er betegnet som naturbeskyttelsesområde, som indgår i Grønt Danmarkskort. Beskyttelsesområder er defineres som kerneområde for Odsherreds natur, og helt centrale for oplevelsen af kommunens større sammenhængende naturområder.

Kommunen vurderer, at da indgrebet er arealmæssigt begrænset, og da der samtidig sker væsentlige kompenserende forbedringer inden for naturbeskyttelsesområdet i form af rydning og genskabelse af lysåben natur, er det ikke i modstrid med beskyttelsen af området, når der samtidigt lægges til grund, at projektet er samfundsmæssigt nødvendigt.

Landskabsområde

Projektområdet er i kommuneplanen ikke omfattet af udpegningerne ”bevaringsværdigt landskab” eller ”større sammenhængende landskab”.

Beskyttet natur

Formålet med naturbeskyttelsesloven er at værne om landets natur og miljø ved bl.a. at beskytte en række naturtyper nævnt i lovens § 3 mod indgreb, der forårsager tilstandsændringer. Området, hvor udvidelsen ønskes, er et naturområde, der er registreret som beskyttet overdrev og hede. Det har været besigtiget flere gange med henblik på botaniske registreringer - tidligere af Vestsjællands Amt og senest af Odsherred Kommunes konsulenter i 2015. Området er botanisk værdifuldt med en række mindre almindelige plantearter tilknyttet heder og overdrev (især kalkrige overdrev, men der vokser også arter tilknyttet sure overdrev). 70% af overdrevsarealet vurderedes i 2015 at kunne karakteriseres som kalkoverdrev - naturtype 6210 i habitatdirektivets forstand. Blandt områdets arter kan fremhæves (fra besigtigelsen i 2015): Hjertegræs (i mængde), Enghavre, Vellugtende Gulaks, Bakke-svingel, Fåre-Svingel, Mangeblomstret Frytle, Mark-Frytle, Knold-ranunkel, Sand-Frøstjerne, Rank Frøstjerne, Hunde-Viol, Blodrød Storkenæb, Gul Snerre, Trenervet Snerre, Svalerod, Knoldet Mjødurt, Hedelyng, Revling, Rundbælg, Liden Klokke, Hundesalat og Bakketidse.

Som kompensation for indgrebet i beskyttet natur skal der etableres et erstatningsareal, der kan udvikles til en mosaik af hede og overdrev. Dette kan ske ved at retablere beskyttet natur på en del af det nu tilgroede areal på den allersydligste del af matrikel 17l samt på den nordlige del af matrikel 17c. Dette areal har tidligere været beskyttet natur, men er nu ”vokset ud af

beskyttelsen” på grund af tilgroning med vedplanter. I mange sager med indgreb i beskyttet natur anvendes en kompensationsgrad på 2:1, dvs. at der skal anlægges/reableres dobbelt så meget ny natur, som det, der går tabt. I nærværende sag er der dels tale om naturtyper, der er relativt vanskelige at (gen)skabe, dels skal de nye naturområder også tjene som nye levesteder for bilag IV arten markfirben. Odsherred Kommune vurderer derfor, at det er nødvendigt at anlægge et større område med erstatningsnatur.

Kommunen vurderer, at der er en samfundsmæssig interesse i at sikre en fornuftig afvikling af trafikken på havneområdet og for at øge sikkerheden for cyklister, der skal fra færgen, og vurderer på den baggrund, at der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation.

I alt berøres ifølge ansøgningen 3.000 m² overdrev og hede.

Indgreb i beskyttet natur (modificeret fra ansøgningen)

Natura 2000 områder og arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV

Projektområdet er ikke beliggende i et natura 2000-område. Det nærmeste natura 2000-område er område nr. 154 (Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene og Bollinge Bakke), der ligger i en afstand af 2,4 km fra projektområdet. På grund af projektets begrænsede omfang og afstanden til natura 2000 området vurderer Odsherred Kommune, at det kan udelukkes, at projektet vil kunne påvirke dette eller andre internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Området, hvor indgrebet ønskes foretaget, er levested for bilag IV-arten markfirben. Som bilag til ansøgningen om dispensation, er medsendt et notat fra konsulentfirmaet Amphi Consult med titlen ”Notat vedr. kortlægning af markfirben i forbindelse med udvidelse af Oddenvej”. I notatet omtales fund af markfirben gjort ved en besigtigelse 23. maj 2022 i den nordligste del af projektområdet. Selve siden af den eksisterende vejgrøft, som sløjfes/flyttes i forbindelse med

projektet, har en del bare pletter og stedvis fin overdrevsvegetation, og den kan fungere som både yngle- og rasteområde for markfirben. Odsherred Kommune har tidligere (2014) konstateret arten i form af nyklækkede unger længere mod syd på skråningerne i grøften, og telefonisk har Lars Briggs, Amphi Consult meddelt, at han i løbet af sommeren 2022 har fundet markfirben langs hele strækningen, hvor udvidelsen af vejen skal ske både i grøften, i vejrabatten og i de tilgrænsende dele af det beskyttede naturareal. Det berørte område kan derfor i sin helhed karakteriseres som yngle- og/eller rasteområde for arten.

Ansøgningen om dispensation indeholder også ansøgers forslag til erstatningsnatur. Erstatningsnaturen skal også tjene som afværgeforanstaltning, som skal sikre den vedvarende økologiske funktionalitet af området som levested for markfirben:

"Som kompensation for den beskyttede natur, der fjernes, foreslås det, at der etableres en erstatningsbiotop på matrikel nr. 17c Yderby By, Odden, der ligeledes er ejet af Molslinjen A/S. Erstatningsbiotopen bliver på ca. 6.000 m², se Figur 1. På erstatningsbiotopen vil der blive fældet træer og buske for at der kommer lys til jordbunde og for at skabe bedre betingelser for udvikling af en naturlig overdrevsvegetation på området. Det foreslås, at anlægges 3 sandvolde i øst-vest gående retning med henblik på at skabe yngleområder for markfirben på erstatningsbiotopen. Voldene laves i 1-0-1,5 m højde og med en bundbredde på 2,5 - 3,0 m. Der vil ligeledes blive anlagt nogle stenbunker i skrænternes sydside til overvintring af markfirben. Sandvoldene udformes efter forskrift i notatet fra Amphi Consult".

Odsherred Kommune vurderer, at principperne i dette forslag er et udmærket udgangspunkt for både anlæggelse af erstatningsnatur for den § 3-natur (hede og overdrev), som påvirkes, og for de afværgeforanstaltninger, der skal til for at sikre markfirbenets bestand i området. Kommunen vurderer som nævnt, at en erstatning i forholdet 1:2 ikke i dette tilfælde er tilstrækkeligt, da hede og overdrev er ret vanskelige naturtyper at genskabe. Ansøger har i et vist omfang taget højde for dette, da der udover de 6.000 m² påregnes en rydning af godt 4.000 m² mellem erstatningsarealet og et område med beskyttet natur, der i dag er levested for markfirben. Kommunen vurderer dog, at det er nødvendigt at etablere egentlig erstatningsnatur i forholdet 1:3 samt at foretage yderligere tiltag til for at sikre, at områderne får en tilstrækkelig naturkvalitet til både at opfylde kravene til registrering som beskyttet natur og til at kunne fungere som afværgeforanstaltninger for markfirben, herunder også at erstatningsarealerne bliver lige så stabile som de arealer, hvor indgrebene sker, har været. Disse tiltag omfatter:

1. Alt vedmateriale fra rydningen af de tilgroede dele fjernes fra området, dog kan enkelte stammer evt. efterlades som skjul for markfirben.
2. De ryddede arealer benævnt "erstatningsbiotop" i bilag 1 dybdepløjes, så sand, grus og sten kommer op til overfladen, og den mere næringsrige jord, som er dannet i den periode, området har været tilgroet, vendes ned i en dybde, hvor næringen er mindre tilgængelig for planterne. Alternativt kan 10-15 cm af topjorden på de ryddede arealer skræbes af, bortkøres og erstattes af et lag sand, grus og ral.
3. I de dele af den eksisterende rabat og vejgrøft, hvor vegetationen består af hede- og overdrevsarter, som fx Hedelyng og Håret Høgeurt, skrælles vegetationslaget af og sættes til side. Omfanget kan være i størrelsesordenen 1-2 m² tørv/5 m rabat/grøft. Al Hedelyng i det påvirkede område medtages. Områderne, der skrælles af, udvælges af en konsulent med specialistviden om markfirben eller i samråd med Odsherred Kommune. Disse vegetationstørv bruges til hurtigt at etablere egnede levesteder for markfirben på siderne af den nye grøft og på erstatningsarealet. Tiltaget vil også sikre, at arealerne hurtigere opnår karakter af hede og overdrev.
4. På indersiden af den nye grøft ryddes større vedplanter i et bælte på 5 m med det formål, at sikre solindfald fra øst (i den nordligste del fra syd) på grøften.

5. Indretning af erstatningsnaturen sker under opsyn af en ekspert i tiltag for markfirben.
6. Det samlede ryddede areal plejes ved genrydning af større vedplanter 5 og 12 år efter etableringen.

Det er normal praksis, at afværgeforanstaltninger i form af nye levesteder for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, skal være i funktion (dvs. at dyrene har taget dem i brug), før man kan foretage indgreb i de eksisterende levesteder, dette kan med markfirben nemt vare flere år. I dette projekt har Molslinjen behov for at komme hurtigt i gang og har derfor ansøgt Miljøstyrelsen om tilladelse til at indfange alle markfirben i det berørte område og til at holde dem i fangenskab med henblik på at opdrætte et større antal (mindst 100) unger til udsætning i de nyetablerede levesteder. Voksne dyr har en stærk tendens til at vandre tilbage til der, hvor de blev fanget, mens ungerne i højere grad vil blive, hvor de sættes ud, hvis forholdene ellers er gunstige. Dette betyder, at man kan udføre projektet, inden de nye levesteder er i funktion, da indfangning og opdræt af unger til udsætning på erstatningslevestederne sikrer bestanden, og at arealerne hurtigere får en bestand, end hvis man skulle afvente naturlig kolonisering.

Miljøstyrelsen har d. 11. august 2022 givet tilladelse til at indfange markfirbenene i området og til at holde dem i fangenskab i årene 2022-2024 med henblik på opdræt. De opdrættede unger skal så udsættes på de nyetablerede levesteder i 2023-2024, mens de indsamlede voksne i 2024 udsættes i området ved den nye grøft, så tæt som muligt på de steder, hvor de blev indsamlet. De enkelte voksne dyr fotoregistreres for at sikre, at de sættes ud det rigtige sted.

Miljøstyrelsens tilladelse er givet på en række vilkår, bl. a. at der skal opsættes et firbenhegn mellem projektområdet og resten af naturområdet for at forhindre drab af individer af markfirben.

Bilag 3. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune, der har truffet afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen. Privatpersoner skal ved klage betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Hvis du ikke kan bruge Klageportalen på grund af eksempelvis handicap, sprogvanskeligheder, problemer med digitale medier, psykiske lidelser eller fordi du er socialt udsat, så kan du sende en anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg eller som mail til nh@naevneneshus.dk. I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Odsherred kommune besked om det.

Klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.

Venlig hilsen

Jan Fischer Rasmussen
Natursagsbehandler